

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtäväyhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista, eikä yhtiön toiminta saa vääristää kilpailutilannetta. Tämä ei liene suuri ongelma, jos toimialat valitaan ja tilannetta seurataan alueen työmarkkinatilanne huolellisesti huomioiden. Tässä yhteydessä toki tulee säilyttää tiivis yhdyspinta alueen muihin välityömarkkinatoimijoihin ja määrittää työnjakoon liittyvät kysymykset tarkasti. Liiketoiminnan markkinaosuuden pitäminen alle 10 prosentissa kaikilla toimialoilla, joilla yritys toimii, on hyvä. Mahdollisuus palvelujen ostoon muilta välityömarkkinatoimijoilta helpottaa kentän mahdollisuuksia tuottaa palveluja jatkossakin.

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtiontukisääntelyssä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

Ei lausuttavaa.

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiöön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Pykälän mukaan yhtiö työllistäisi työttömiä työnhakijoita, joiden työllistymismahdollisuudet ovat heikot asianmukaisesti todetun sairauden, vian tai vamman vuoksi.

On hyvä, että vuosia kestänyt työttömyys rinnastetaan osatyökykyisyyteen.

Kohdejoukkoa ei ole syytä rajata näin tiukasti. Yhtä lailla työllistettäväksi tulee voida valita myös muita työttömiä työnhakijoita, joiden työllistyminen muun työnantajan palvelukseen on epätodennäköistä. Laajennettu kohderyhmä sisältäisi maahanmuuttajat, ikääntyneet, vapautuneet

vangit yms. tosiasiallisesti vaikeassa työllistymistilanteessa olevat, mutta TEM ei pidä laajennettua kohderyhmää tarkoituksenmukaisena. Varsinaisen kohderyhmän palvelujen tienraivaus toisi kuitenkin etuja myös näille muille haastavan työllistymisen asiakasryhmille, joten miksi sitä ei mahdollistettaisi ainakin jossain määrin.

Valinnat edellyttävät joka tapauksessa viranomaisharkintaa ja selvityshenkilön ehdottama kolmas tehtäväalue muiden vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseksi olisi tässä yhteydessä perusteltu.

Osatyökykyisyys on paljon muutakin kuin lääketieteellisin perustein todettu työllistymisen este ja jos muut keinot työnhakijan työllistymisen edistämiseksi on käytetty, olisi perusteltua jättää mahdollisuus valita myös tällaisia henkilöitä toiminnan viimesijaisuus huomioiden.

Mahdollinen kermankuorinta on vältettävissä turvaamalla hyvin haasteellisten osatyökykyisten vähimmäisosuus kaikista yhtiöön työllistettävistä. Toisaalta kuitenkin selkeät reunaehdot kohderyhmälle on tasapuolinen ja oikeudenmukaisempi vaihtoehto kuin yksilöllinen tarveharkinta, jossa voi esiintyä huomattavaa vaihtelua valintoja tekevästä henkilöstä riippuen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Asiakasvalintojen keskittäminen yhden työ – ja elinkeinotoimiston tehtäväksi on alkuvaiheessa järkevää yhtenäisten valintakriteerien turvaamiseksi. Tässä yhteydessä ko. TE-toimiston tulee aidosti kuulla ja huomioida myös muun muassa työllisyyden kuntakokeilujen esityksiä valittaviksi henkilöiksi. Asiakasvalintojen jääminen TE-toimiston tehtäväksi mietityttää jatkossa, kun työllisyyspalvelut siirtyvät kuntientehtäväksi.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtäväyhtiölle sopiva nimi?

.

Ei ehdotuksia.

Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Pilottialueiden valinnassa tulee painottaa kaikkein vaikeimmin työllistyvien osuutta alueen kokonaistyöttömyydestä ja huomioida alueiden erityispiirteet työttömyyden rakenteen suhteen.

On hyvä, että osatyökykyiset palkataan yhtiöön pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen ja tarjotaan heille vahvaa tukea työmarkkinoille siirtymiseen. Onko yksinomaan

toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen työllistymisen tavoite yrityksiin kuitenkin liian kunnianhimoinen?

Esityksen mukaan yhtiön palvelutoiminnossa aloitettu enintään vuoden määräaikainen työsuhde ei vielä kerryttäisi työssäoloa. Toiminta asettaisi asiakkaat eriarvoiseen asemaan muihin työntekijöihin nähden sekä mahdollisesti leimaa yhtiössä tehtävän työn huonompiarvoiseksi (vrt. suojatyö). Toiminnalla kuitenkin tavoitellaan pitkällä tähtäimellä eri toimijoiden yhteistyökyvyn parantumista, osaamisen kehittymistä palvelutarpeen tunnistamiseen sekä työvoiman kysynnän kohdistumista osatyökykyisiin, joten brändin rakentamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Lebnaoui Jasmina
Lahden kaupunki - Työllisyyspalvelut